

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vetere Clerico, Monacho, Clerico-Monacho, Libri Tres

Primus veterem habitum: Secundus conuictum ac disciplinam: Tertius honores ac priuilegia describit

De Clerici, Monachi Vetere Institvto. Liber Primvs - Distinctus in tres Partes. In quibus, praeter veterem eorum habitu[m], multa quoque inserta de veste veterum laicorum. Breuiterq[ue] explicata singulorum origo, & antiquitas.

Landmeter, Laurentius

Lovanii, 1626

Cap. III. Fuisse veteres capite intecto. si quædam tempora excipias. & quando cœperit vsus Pilleorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11007

CAPVT III.

Fuisse veteres capite intecto. si quaedam tempora excipias. Et quando ceperit vsus pileorum.

AN olim Clerici eis vsi? Sanè hodiè pileos habent, à Laicorum pileis omnino discretos. Dicendum tamen, neque Clericis, neque Laicis, vetustioribus temporibus, fuisse pileorum vsum; si quaedam tempora excipias, itineris, ægritudinis, Sacrorum, &c. Extrà has aut similes circumstantias nullus vsus pileorum. Docuit Apostolus, *Vir, (inquit) non debet velare caput suum.* Generalis hæc doctrina, & satis significat extrà casum necessitatis, oportere virum detecto esse capite. quia iuxta eundem Apostolum, *Vir velato capite deturpat caput suum.* Ratio iuxta Oecumenium est, quem sequitur Estius, *Quia* verba sere Estij. *velando caput suum, quodammodo profectur se in terris alium supra se sexum agnoscere, tanquam Principem & rectorem. Quod*

B

ei in-

10 DE VETERE CLERICORVM

ei inhonestum ac dedecorosum est; ac sui sexus dignitatem ac libertatem imminuens; ut cui diuinâ ordinatione, solus Christus caput sit. Velamen enim capiti impositum, cogit primum terram spectare, tanquam ad Principem in terrâ constitutum: atqui Princeps & caput viri in cœlo est. Mulier autem quia Principem habet & in terrâ & è terrâ, merito deorsum respicit, eoq; eam ducit velamen caput tegens. Huc facit, (ut notauit Theophylactus) quod ad significandam viri præeminentiam, ac mulieris subiectionem, symbola quedam utrique sexui tradita sint ab autore nature. Ut sunt in viro ratio vigens, corpus robustum, vox grauis, mentum hirsutum: quibus contraria omnia in muliere. tale verò & istud esse, ut vir aperto sit capite, mulier velato. Vnde neque historia vlla, neque pictura, prodit Christum aut discipulos eius recto capite velorasse, vel docuisse vel omninò in publicum prodysse: exceptâ spineâ coronâ, quam Christi capiti derisores imposuerunt. Quamuis igitur Paulus loco adlegato, adijciat determinationes (orans aut Prophetans) non ideo tamen,

tamen, quod volunt Græci, extra orationem aut prophetiam viro permittit velamen in capite. Nā eo pacto, (quod tamē Græci nō admittunt) etiam mulier extra orationem aut prophetiam, posset nudo capite apparere. quia & de ea consequenter agens Apostolus, adiecit determinationes, (orans aut prophetans.) Quod si dicas Apostolum postea absolute precipere mulieri ut velet caput suum: respondeo, aequē absolute & sine limitatione postea loqui de viro, vir inquit, non debet velare caput suum. Quorsum ergo (inquies) adiecit, orans vel prophetans? Quia sermo ei institutus erat, de honestate seruanda in publicis conuentibus: ubi turpido quam damnat, maximē apparebat. Conformiter in hanc sententiam scripsit Polydorus Virgil. Nouitium inuentum esse laneum illud capitis tegmen quod Byretum vocant. Veteres enim non velasse caput, testantur tum vetera numismata, tum statua. Facit huc quoq; Galeni auctoritas, quam in huius veritatis cōfirmationem adducit Mercurialis, Qui (inquit) nudi sub Sole manent,

De in-
uent. re-
rum l. 3.
c. ult.

Galen. l.
de causis
morb.
Mercur.
l. 6. de
arte
gymna-
stica.

*ment, uniuersum corpus calefaciunt; qui verò
 induti, solum caput. Quâ quæso causâ? ni-
 si quia maiores nostri, licet cætera vestiti,
 caput tamen nudi? Iungo his Clarissimum
 Lipsiũ, qui in Amphitheatro suo, breuiter
 sed neruosè, veteribus Latinis, Græcis,
 Gallis, Germanis, intectum caput adserit.
 Exceptis tamen (vt monuimus) quibus-
 dam temporibus. Extra quæ, mollitiei da-
 tum, si quis caput pilleo tegetet. etiam oc-
 cultandæ caluitiei causâ. Vnde inter plu-
 res honores Iulio Cæsari decretos, nullus
 ei grator, quàm ius coronæ laureæ perpe-
 tuò gerendæ; quod commodè illa ei serui-
 ret ad occultandam caluitij deformitatem.
 Cui tamen vitio multò magis idoneus pil-
 leus, si is tunc in vsu. Et prò Latinis euidēs
 est testimonium Plutarchi in Centur. Ro-
 man. *Consuetum est (inquit) mulieribus oper-
 tis, viris autem apertis in publicum prodire.*
 Et notat Lipsius ex Nicep. Gregora, mo-
 rem hunc aperti capitis sub Andronico
 Imperatore demum exoleuisse, sub quo
 omnes passim tam iuniores quam seniores
 pilleis*

Cap. 19.
 §. 20.

Sueton
 in Cæsa-
 re Dicla-
 nera.

ET MONACHORVM HABITV. 13
pilleis vterentur, tam in palatio, quam in
agris.

CAPVT IV.

Diluuntur obiectiuncula, contra nuda veterum capita.

Sibi iicias, etiam apud veteres consuetudinem habuisse, vt si quis honoratiori occurreret caput aperiret.

Respōdeo. Indè non inferri vsum pillei. Docet Plutarchus in Caussis, cuius hæc verba: *Romani si cui obuiam facti, cui honorabendus; si forte caput iniect à veste tectum habeant, id reuelant. En capitis omnis tectio, en apertio quæ Romæ (inquit Lipsius.) Laciniam nimirum toga in caput saepe reijciebāt contra ventum aut æstum, eamque detrahebant, in honorati alicuius occurso.* Nec solius honoris causâ id factitatum, sed etiam valetudinis, auctor est Plinius. *Caput* Hist. nat. tur. l. 28. c. 6. *aperiri (inquit) aspectu magistratum, non venerationis causâ maiores iussere, sed, ut Varro auctor est, valetudinis: quò firmiora*